

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
NAUCZYCIELI
I PRACOWNIKÓW SZKOŁY
W SYTUACJACH TRUDNYCH,
KRYZYSOWYCH
I NADZWYCZAJNYCH**

Ogólne zasady postępowania w sytuacjach kryzysowych, trudnych i nadzwyczajnych

Sytuacja kryzysowa to znaczące naruszenie bezpieczeństwa z występowaniem zagrożenia zdrowia psychicznego i fizycznego lub życia.

Sytuacja trudna wychowawczo zachodzi wówczas, gdy nauczyciel nie potrafi poradzić sobie z niewłaściwymi postawami uczniów dezorganizującymi pracę na zajęciach lekcyjnych i poza nimi, a także utrudniających realizację i przebieg procesu dydaktyczno-wychowawczego.

Sytuacja nadzwyczajna to prowadzenie w porozumieniu z partnerami zewnętrznymi, przedstawicielami organizacji działań mających na celu zapobieganie kryzysom wynikającym z przemocy w rodzinie wobec dzieci, problemów okresu dorastania, a także sytuacji kryzysowych powstałych w wyniku wypadków losowych, klęsk żywiołowych, zagrożeń terrorystycznych.

1. Postępowanie w sytuacjach kryzysowych, trudnych i nadzwyczajnych z udziałem ucznia powinno być prowadzone w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego ucznia.
2. O wszelkich trudnych sytuacjach zaistniałych na terenie szkoły nauczyciele, wychowawcy i pracownicy administracyjni powinni natychmiast informować dyrektora szkoły, który jest odpowiedzialny za respektowanie praw ucznia na terenie szkoły.
3. Osobą odpowiedzialną za monitorowanie respektowania praw ucznia jest pedagog szkolny.
4. Uczeń i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacji kryzysowej, trudnej lub nadzwyczajnej podjętych przez szkołę działaniach.
5. Uczniowie, których zachowania wykraczają poza normy prawne i zasady akceptowane w szkole ponoszą sankcje przewidziane w Statucie Szkoły.
6. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia pisemnie Sąd Rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
7. Nauczyciel – wychowawca, pedagog szkolny, wicedyrektor lub dyrektor dokumentuje zaistniałe zdarzenia.
8. W skład dokumentacji wchodzi nagranie z monitoringu wizualnego, jeśli zdarzenie miało miejsce w obszarze zasięgu kamer.

Uwarunkowania prawne zapewnienia bezpieczeństwa w szkole

Bezpieczeństwo w szkole – uczniów, kadry nauczycielskiej i innych pracowników - stanowi kluczowe i centralne zagadnienie polityki oświatowej. Jego zapewnienie należy do najważniejszych obowiązków dyrektorów, nauczycieli i opiekunów.

Zasady bezpieczeństwa i obowiązki postępowania w sytuacji zagrożenia regulują przede wszystkim:

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe

Art. 1 System oświaty zapewnia w szczególności:

- 1) realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju
- 2) wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny
- 3) wychowanie rozumiane jako wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży
- 6) możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną, niedostosowaną społecznie i zagrożoną niedostosowaniem społecznym, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami;
- 14) utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i placówkach
- 21) upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń, w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych, i sytuacji nadzwyczajnych.

Art. 5 Nauczyciel w swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawę moralną i obywatelską, z poszanowaniem godności osobistej ucznia.

Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych.

Ustawa o działaniach antyterrorystycznych określa zasady funkcjonowania organów i urzędów państwa wypadek zagrożeń terrorystycznych oraz procedury przeciwdziałania i zapobiegania działalności terrorystycznej.

Art. 1 Ustawa określa zasady prowadzenia działań antyterrorystycznych oraz współpracy między

organami właściwymi w zakresie prowadzenia tych działań.

Art. 2 Ustawa definiuje istotne pojęcia związane z terroryzmem. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) działaniach antyterrorystycznych – należy przez to rozumieć działania organów 7 administracji publicznej, polegające na zapobieganiu zdarzeniom o charakterze terrorystycznym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych przedsięwzięć, reagowaniu w przypadku wystąpienia takich zdarzeń oraz usuwaniu ich skutków, w tym odtwarzaniu zasobów wykorzystywanych do reagowania na nie;
- 2) działaniach kontrterrorystycznych – należy przez to rozumieć działania wobec sprawców, osób przygotowujących lub pomagających w dokonaniu przestępstwa o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 115 § 20 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. poz. 553, z późn. zm.), prowadzone w celu wyeliminowania bezpośredniego zagrożenia dla życia, zdrowia osób oraz mienia przy wykorzystaniu specjalistycznych sił i środków oraz specjalistycznej taktyki działania,
- 6) miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym – należy przez to rozumieć przestrzeń otwartą lub zamkniętą, w której nastąpiło zdarzenie o charakterze terrorystycznym lub w której wystąpił lub miał wystąpić jego skutek oraz przestrzeń, w której występują zagrożenia związane ze zdarzeniem o charakterze terrorystycznym;
- 7) zdarzeniu o charakterze terrorystycznym – należy przez to rozumieć sytuację, co do której istnieje podejrzenie, że powstała na skutek przestępstwa o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 115 § 20 ustawy z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny lub zagrożenie zaistnienia takiego czynu.

Ustawa Karta Nauczyciela z 26 stycznia 1982r.

Art. 6 Nauczyciel obowiązany jest rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą; wspierać każdego ucznia w jego rozwoju oraz dążyć do pełni własnego rozwoju osobowego. Nauczyciel obowiązany jest kształcić i wychowywać młodzież w umiłowaniu Ojczyzny, w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka; dbać o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów.

Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z 26 października 1982r.

Art. 1

§ 1. Przepisy ustawy stosuje się w zakresie:

1. zapobiegania i zwalczania demoralizacji – w stosunku do osób, które nie ukończyły lat 18;

2. postępowania w sprawach o czyny karalne – w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu lat 13, ale nie ukończyły lat 17;

3. wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych – w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby lat 21.

§ 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1. „nieletnich” – rozumie się przez to osoby, o których mowa w § 1;

2. „czynie karalnym” – rozumie się przez to czyn zabroniony przez ustawę jako:

a) przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo

b) wykroczenie określone w art. 50a, art. 51, art. 69, art. 74, art. 76, art. 85, art. 87, art. 119, art. 122, art. 124, art. 133 lub art. 143 Kodeksu wykroczeń.

Art. 2 Przewidziane w ustawie działania podejmuje się w wypadkach, gdy nieletni wykazuje przejawy demoralizacji lub dopuści się czynu karalnego.

Art. 3

§ 1. Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierzędu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, Policji lub innego właściwego organu.

§ 2. Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję.

§ 3. Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję oraz przedsięwziąć czynności niecierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu.

Ustawa Kodeks Karny z dnia 6 czerwca 1997r.

Art. 1

§ 1. Odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnia czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia.

§ 2. Nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma.

§ 3. Nie popełnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu

Art. 10

§ 1. Na zasadach określonych w tym kodeksie odpowiada ten, kto popełnia czyn zabroniony po

ukończeniu 17 lat.

§ 2. Nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 134, art. 148 § 1, 2 lub 3, art. 156 § 1 lub 3, art. 163 § 1 lub 3, art. 166, art. 173 § 1 lub 3, art. 197 § 3, art. 252 § 1 lub 2 oraz w art. 280, może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne.

§ 3. W wypadku określonym w § 2, orzeczona kara nie może przekroczyć dwóch trzecich górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za przypisane sprawcy przestępstwo; sąd może zastosować także nadzwyczajne złagodzenie kary.

§ 4. W stosunku do sprawcy, który popełnił występki po ukończeniu lat 17, lecz przed ukończeniem lat 18, sąd zamiast kary stosuje środki wychowawcze, lecznicze albo poprawcze przewidziane dla nieletnich, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają.

Art. 115

§ 1. Czynem zabronionym jest zachowanie o znamionach określonych w ustawie karnej.

§ 2. Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. (...)

§ 21. Występkiem o charakterze chuligańskim jest występki polegający na umyślnym zamachu na zdrowie, na wolność, na cześć lub nietykalność cielesną, na bezpieczeństwo powszechne, na działalność instytucji państwowych lub samorządu terytorialnego, na porządek publiczny, albo na umyślnym niszczeniu, uszkodzeniu lub czynieniu niezdatną do użytku cudzej rzeczy, jeżeli sprawca działa publicznie i bez powodu albo z oczywiście błahego powodu, okazując przez to rażące przygotowania zawodowego osób zajmujących się wychowaniem oraz profilaktyką w szkołach i innych placówkach systemu oświaty oraz w szkołach wyższych

PROCEDURY INTERWENCYJNE WOBEC DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONEJ UZALEŻNIENIEM

1. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły, sporządza notatkę o zdarzeniu oraz podjętych działaniach.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w ich obecności.
4. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
5. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję.
6. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, rozmowa z uczniem, spotkania z pedagogiem) a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

2. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel (pracownik szkoły) podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.

1. Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie, pozostawiając go pod opieką osoby dorosłej (pielęgniarki, innego nauczyciela lub pracownika szkoły)
3. W razie konieczności wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia i ewentualnego udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o zaistniałym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców (prawnych opiekunów) których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły.
5. W przypadku niemożności skontaktowania się z rodzicami (prawnymi opiekunami),

uczeń pozostaje pod opieką pielęgniarki lub pedagoga do czasu uzyskania kontaktu z rodzicami.

6. Gdy rodzic (opiekun) odmówi odebrania dziecka, lub przybędzie do szkoły w stanie nietrzeźwym, o pozostaniu ucznia w szkole, przewiezieniu do placówki służby zdrowia lub przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

7. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia, który jest pod wpływem alkoholu, odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia lub zagraża życiu albo zdrowiu innych osób.

8. W każdym przypadku, gdy uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, dyrektor szkoły powiadamia pisemnie policję lub sąd rodzinny.

9. Nauczyciel dokumentuje zdarzenie, sporządzając notatkę z ustaleń.

3. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych), ustalić do kogo należy znaleziona substancja.

2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.

3. Po przyjeździe policji nauczyciel niezwłocznie przekazuje funkcjonariuszom zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzeń.

4. Nauczyciel dokumentuje zdarzenie, sporządzając notatkę.

4. Procedura postępowania w przypadku gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) żąda od ucznia, aby przekazał mu substancję przypominającą narkotyk, pokazał mu zawartość torby szkolnej, kieszeni własnej odzieży lub inne przedmioty, budzące podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją.

2. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

3. O swoich spostrzeżeniach powiadamia natychmiast dyrektora szkoły oraz wychowawcę, który zawiadamia rodziców (prawnych opiekunów ucznia) i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.

4. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) żąda od ucznia,

aby przekazał mu substancję przypominającą narkotyki, pokazał mu zawartość torby szkolnej, kieszeni własnej odzieży lub inne przedmioty, budzące podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją.

5. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

6. O swoich spostrzeżeniach powiadamia natychmiast dyrektora szkoły oraz wychowawcę, który zawiadamia rodziców (prawnych opiekunów ucznia) i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.

7. W przypadku, gdy uczeń mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

8. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję.

9. Nauczyciel dokumentuje zdarzenie, sporządzając notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

5. Procedura postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze.

1. Wychowawca ma obowiązek przeprowadzenia diagnozy sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów na początku roku szkolnego.

2. W stosunku do uczniów sprawiających problemy wychowawcze, nauczyciel - wychowawca podejmuje następujące działania zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania problemów szkolnych ucznia:

- we współpracy z pedagogiem przeprowadza diagnozę problemów wychowawczych i emocjonalnych ucznia i planuje tok postępowania z wychowankiem
- informuje rodziców (prawnych opiekunów) dziecka o istniejących trudnościach i zapoznaje ich z planem działań jakie zostaną podjęte w szkole w stosunku do ucznia, jednocześnie zobowiązując rodziców do rzetelnej współpracy.
- w przypadku utrzymujących się trudności wychowawczych z uczniem, nauczyciel inicjuje spotkania z członkami zespołu wychowawczego i zespołu nauczycieli uczących w danej klasie celem uzyskania pomocy i wsparcia w przewyciężaniu problemów wychowawczych.
- wychowawca występuje do rodzica o zgodę na przeprowadzenie badań w Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, rzetelnie informując rodzica o znaczeniu opinii w dalszej edukacji ucznia.
- na spotkaniu Rady Pedagogicznej nauczyciel szczegółowo zapoznaje grono pedagogiczne z zaistniałym problemem, przedstawia dotychczasowe działania oraz stan faktyczny na dany dzień. Rada Pedagogiczna ustala dalszy tok postępowania z

uczniem.

3. W stosunku do dziecka, którego postępowanie zagraża bezpieczeństwu innych, uczeń może być ukarany, karą statutową za nieprzestrzeganie Statutu Szkoły.
 - 1) ustne upomnienie ucznia przez nauczyciela lub wychowawcę klasy,
 - 2) upomnienie ucznia z adnotacją w dzienniku lekcyjnym,
 - 3) nagana wychowawcy klasy,
 - 4) upomnienie ucznia przez dyrektora szkoły,
 - 5) nagana dyrektora szkoły,
 - 6) zakaz uczestnictwa w imprezach klasowych i szkolnych, decyzją Rady Pedagogicznej,
 - 7) zakaz reprezentowania szkoły na zewnątrz, decyzją Rady Pedagogicznej,
 - 8) pozbawienie przez wychowawcę pełnionych w klasie funkcji,
 - 9) pozbawienie decyzją Rady Pedagogicznej pełnionych w szkole funkcji,
 - 10) przeniesieniem do równorzędnej klasy, decyzją Rady Pedagogicznej.
4. W sytuacji braku poprawy zachowania ucznia i braku współpracy z rodzicami, szkoła podejmuje współpracę z instytucjami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

**PROCEDURY INTERWENCYJNE
W SYTUACJIZAISTNIENIA PRZEMOCY, KRADZIEŻY,
WYMUSZANIA PIENIĘDZY
LUB PRZEDMIOTÓW WARTOŚCIOWYCH
ORAZ NISZCZENIA MIENIA**

1. Procedura postępowania w przypadku agresji słownej ucznia.

1. Nauczyciel bądź pracownik szkoły, będący świadkiem agresji słownej zobowiązany jest do natychmiastowej, stanowczej reakcji słownej na zaistniałą sytuację:

- reaguje słownie na zachowanie ucznia i powstrzymuje dalszą agresję słowną,
- wyjaśnia z uczniem zaistniałą sytuację,
- zgłasza fakt do wychowawcy lub pedagoga szkolnego,
- notuje zaistniałe wydarzenie w zeszycie uwag,

2. Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem (lub uczniami) biorącymi udział w zachowaniu agresywnym, celem ustalenia przyczyn zdarzenia.

3. Wychowawca informuje sprawców agresji słownej o konsekwencjach takiego zachowania i możliwości zastosowania kar, zgodnych ze Statutem Szkoły oraz powiadamia rodziców o zaistniałej sytuacji.

4. Wychowawca sporządza opis zdarzenia. W przypadku powtarzających się aktów agresji słownej lub pojawiającego się nasilenia przejawów agresji słownej u ucznia, wychowawca zwraca się z prośbą o pomoc do dyrektora szkoły.

5. Dyrektor przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców (prawnych opiekunów) i wychowawcy. Zobowiązuje rodziców do podjęcia przez ucznia terapii w celu radzenia sobie z agresją.

6. W przypadku braku poprawy zachowania ucznia dyrektor podejmuje działania dyscyplinujące zgodnie ze Statutem Szkoły

7. W przypadku agresji słownej skierowanej do nauczyciela lub innych pracowników szkoły, dyrektor zobowiązany jest do podjęcia działań zgodnie z wynikiem z artykułem 115 § 13 ust. 6 Kodeksu karnego.

2. Procedura postępowania nauczyciela, gdy dziecko jest ofiarą przemocy w szkole

1. Nauczyciel słownie i stanowczo reaguje na zaistniałą sytuację, doprowadza do przerwania incydentu, rozdziela i odizolowuje sprawcę i ofiarę.
2. W razie potrzeby jest zobowiązany do udzielenia dziecku, będącemu ofiarą przemocy, pierwszej pomocy przedmedycznej lub wezwania lekarza, jeśli jest taka potrzeba.
3. Nauczyciel rozmawia ze sprawcą i ofiarą zajścia w formie konfrontacji z osobami bezpośrednio uczestniczącymi w zdarzeniu lub oddzielnie z ofiarą i sprawcą w celu uniknięcia konfrontacji ze sobą, aby chronić ucznia poszkodowanego. W trakcie rozmowy nauczyciel zawsze powinien stać po stronie dziecka pokrzywdzonego, które musi mieć, gdyż jest ono ofiarą a nie sprawcą przemocy.
4. Zgłasza przypadek agresji w stosunku do ucznia do wychowawcy, pedagoga, dyrektora
5. Informuje rodziców (prawnych opiekunów) pokrzywdzonego ucznia o zdarzeniu, poucza ich o możliwości złożenia zawiadomienia w odpowiedniej jednostce policji.
6. Jeśli doszło do drastycznego naruszenia godności ucznia lub zachodzi podejrzenie popełnienia czynu karalnego, informuje o tym jednostkę policji lub sąd rodzinny.
7. Jeśli zdarzenie miało miejsce w szkole w obszarze monitorowanym wtedy należy do dokumentacji zdarzenia załączyć nagranie z monitoringu wizualnego.

3. Procedura postępowania nauczyciela, gdy dziecko jest sprawcą przemocy w szkole.

1. Nauczyciel stanowczo reaguje na agresywne zachowanie, doprowadza do jego przerwania, rozdziela i odizolowuje sprawcę i ofiarę.
2. Zgłasza przypadek do wychowawcy, pedagoga, dyrektora.
3. Nauczyciel sporządza notatkę z ustaleń. W uzasadnionych sytuacjach spisuje zeznania dzieci - świadków, które mogą być pomocne w przekazaniu rodzicom sprawozdania o udziale ich dziecka w krzywdzeniu kolegów
4. Wzywa rodziców (prawnych opiekunów) ucznia – sprawcy przemocy i informuje ich o możliwości ukarania dziecka karą statutową za nieprzestrzeganie Statutu Szkoły.
5. Wychowawca udziela uczniowi upomnienia, odnotowując ten fakt w dzienniku.
6. Jeśli pojedyncze uwagi i upomnienia nie dają efektu, a uczeń jest wciąż agresywny i stosuje przemoc, należy podjąć cykliczne rozmowy z uczniem oraz zaproponować rodzicom dziecka skorzystanie ze specjalistycznej pomocy
7. Gdy ma miejsce zdarzenie o szczególnie drastycznym przebiegu (bójka, rozbój, uszkodzenie ciała) dyrektor szkoły wzywa do szkoły rodziców i powiadamia policję.
8. Jeżeli rodzice (prawni opiekunowie) odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal napływają informacje o stosowaniu przemocy przez dziecko, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję.
9. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki

oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, rozmowa z uczniem, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania należy w kompetencji tych instytucji.

10. Jeśli zdarzenie miało miejsce w szkole w obszarze monitorowanym wtedy należy do dokumentacji zdarzenia załączyć nagranie z monitoringu wizualnego.

4. Procedura postępowania w przypadku samookaleczenia ucznia.

1. Każdy, kto wie o samookaleczeniu ucznia zobowiązany jest natychmiast powiadomić wychowawcę, dyrektora /pedagoga szkolnego.
2. Odizolować ucznia od klasy, pamiętając, aby nie zostawiać go samego, - pomoc pedagoga.
3. Rozeznąć sytuację – sprawdzić czy posiada narzędzie, którym dokonał samookaleczenia, poznać przyczyny zaistniałego zdarzenia.
3. Udzielić pomocy, jeśli jest taka potrzeba wezwać pogotowie
4. Powiadomić niezwłocznie rodziców/ opiekunów prawnych.
5. Ustalić świadków zdarzenia.
8. Po ponownym pojawieniu się dziecka w szkole objąć ucznia wzmoczoną opieką pedagogiczną i obserwacją.
9. Jeśli samookaleczenie ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, konieczne jest przekazanie rodzicom informacji o instytucjach udzielających pomocy psychologicznej.

5. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży, wymuszania pieniędzy lub przedmiotów wartościowych oraz niszczenia mienia przez ucznia.

1. W przypadku zgłoszenia kradzieży, wymuszania pieniędzy lub wartościowych przedmiotów, lub zniszczenia mienia sprawą zajmuje się osoba której kradzież, wymuszanie lub zniszczenie zgłoszono.
2. Należy powiadomić pedagoga szkolnego oraz dyrektora szkoły oraz prowadzić we współpracy z pedagogiem postępowanie wyjaśniające z zachowaniem nietykalności osobistej ucznia.
3. Dyrektor szkoły lub pedagog wzywa rodziców ucznia poszkodowanego, jak i podejrzanego o dokonanie kradzieży, wymuszania lub zniszczenia.
4. W czasie rozmowy rodzice zostają powiadomieni o podjętych przez szkołę działaniach

- mających na celu wyjaśnienie sprawy. Nauczyciel lub pedagog szkolny sporządza notatkę o zaistniałym incydencie.
5. W oparciu o Statut Szkoły dyrektor wspólnie z wychowawcą ustala sankcje wobec ucznia i przekazuje rodzicom informacje na temat wyciągniętych konsekwencji w stosunku do dziecka.
 6. Jeśli zdarzenie miało miejsce w szkole w obszarze monitorowanym należy do dokumentacji zdarzenia załączyć nagranie z monitoringu wizualnego.

6.Procedury na wypadek wystąpienia cyberzagrożenia (dostęp, rozpowszechnianie treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych, upublicznianie wizerunku bez zgody, podszywanie się pod inne osoby, obrażanie w Internecie)

1. Nauczyciel bądź pracownik szkoły, będący świadkiem cyberzagrożenia zobowiązany jest do natychmiastowej, stanowczej reakcji:
 - zabezpieczenia dowodów związanych z aktem cyberprzemocy (pliki z niedozwolonymi treściami, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu)
 - poinformować pedagoga szkolnego, wychowawcę, dyrektora o akcie cyberprzemocy;
 - pedagog szkolny dokonuje identyfikacji sprawców i informuje wszystkich rodziców lub opiekunów dzieci uczestniczących w zdarzeniu o sytuacji i roli ich dzieci.
2. W przypadku udostępniania treści o charakterze szkodliwym/niedozwolonym/nielegalnym i niebezpiecznym dla zdrowia przez ucznia należy przeprowadzić z nim rozmowę na temat jego postępowania .
3. Dzieci - ofiary i świadkowie zdarzenia – zostają otoczeni opieką psychologiczno-pedagogiczną.
4. W przypadku, gdy informacja na temat zdarzenia dotrze do środowiska rówieśniczego ofiary – w klasie, czy szkole, wskazane jest podjęcie działań edukacyjnych i wychowawczych,
5. W przypadku naruszenia prawa np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą należy – w porozumieniu z rodzicami dziecka - niezwłocznie powiadomić Policję.
6. Jeśli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie kadry pedagogicznej jest to konieczne, należy skontaktować się z Policją. Bezwzględnie należy zgłosić rozpowszechnianie nagich zdjęć osób poniżej 18 roku życia (art. 202 par. 3 KK)
7. Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny lub wychowawca przeprowadza z nim rozmowę o jego zachowaniu.

8. W wyjątkowych sytuacjach wskazany może być kontakt z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania stymuluje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

7.Procedura w sytuacji posiadania, użycia niebezpiecznego narzędzia przez ucznia.

1. Osoba, która powzięła informację o posiadaniu przez ucznia niebezpiecznego narzędzia jest zobowiązana natychmiast zareagować – nakłonić ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu.
2. Jeśli uczeń odmawia oddania niebezpiecznego narzędzia należy go odizolować od pozostałych uczniów.
3. O sytuacji powiadomić wychowawcę, pedagoga i dyrektora szkoły.
4. Wychowawca/pedagog powiadamia rodziców i wzywa ich do szkoły.
5. W przypadku jeśli doszło do użycia narzędzia i uszkodzenia ciała, należy powiadomić pielęgniarkę szkolną.
6. Pedagog/dyrektor przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami.
7. Dyrektor szkoły decyduje o konieczności zawiadomienia policji.
8. Dalsze postępowanie prowadzi policja.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WAGARÓW UCZNIA

1. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem z w celu ustalenia przyczyn jego nieobecności w szkole.
2. Wychowawca kontaktuje się z rodzicami (prawnymi opiekunami) ucznia w celu potwierdzenia informacji uzyskanych od ucznia.
3. W przypadku, gdy nieobecności ucznia powtarzają się, wychowawca informuje o zaistniałej sytuacji pedagoga szkolnego i wspólnie organizują spotkanie z uczniem i jego rodzicami (prawnymi opiekunami).
4. Wpis z przeprowadzonej rozmowy umieszcza się w dokumentacji pedagoga szkolnego i w dzienniku lekcyjnym.
5. W przypadku, gdy niemożliwe jest nawiązanie kontaktu z rodzicami ucznia, dyrektor szkoły wysyła pisemne zawiadomienie do rodziców (prawnych opiekunów) o absencji ucznia w szkole.
6. W przypadku braku reakcji rodziców (prawnych opiekunów) lub braku oczekiwanych efektów rozmów dyrektor zawiadamia właściwe organy (sąd, policja) o nierealizowaniu przez ucznia obowiązku szkolnego.
7. Wobec ucznia, którego nieobecności są wynikiem wagarów stosuje się kary regulaminowe, w

tym obniżenie oceny ze sprawowania.

8. Wszelkie formy kontaktów z rodzicami (łącznie z nieudanymi próbami nawiązania kontaktu) należy odnotować w dzienniku lekcyjnym

PROCEDURY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA

1. Instrukcja alarmowa i ewakuacji na wypadek pożaru lub innego zagrożenia

a) Sposób zachowania się na wypadek pożaru

- Zachować spokój i nie wywoływać paniki.
- Zawiadomić telefonicznie
 - Straż Pożarną
 - Dyrektora Szkoły

b) Po uzyskaniu telefonicznego połączenia ze Strażą Pożarną należy wyraźnie podać

- nazwę szkoły
- dokładny adres
- ogólny opis sytuacji
- imię i nazwisko wzywającego
- numer telefonu wzywającego

Uwaga!

Odłożyć słuchawkę dopiero po otrzymaniu odpowiedzi, że zgłoszenie zostało przyjęte. Uruchomienie przycisków sygnalizacji ewakuacji nie zwalnia z obowiązku wykonania opisanych wyżej czynności!

W razie innego zagrożenia (wypadek, awaria) zaalarmować:

- Pogotowie Ratunkowe- numertelefonu**999**
- Policję- numertelefonu**997**
- Pogotowie Energetyczne- numertelefonu**991**
- Numeralarmowy**112**

2. W razie powstania pożaru lub innego zagrożenia w godzinach nauki w szkole należy poinformować nauczycieli, personel i uczniów umownym znakiem alarmowym. Decyzję o jego uruchomieniu podejmuje:

- Dyrektor szkoły
- Zastępca dyrektora

- Upoważnione osoby

**Jako sygnał alarmowy na wypadek powstania
pożaru ustala się trzy kolejne dzwonki.**

Ogłoszenie odbywa się przy pomocy dzwonek elektrycznych- **trzy ciągle sygnały trwające po jednej minucie** lub przy pomocy gońców. Alarmowanie powinno mieć charakter stanowczy, ale nie powodujący paniki. Proponuje się użycie zwrotu: „Uwaga! Ogłasza się alarm!”.

OGÓLNE ZASADY EWAKUACJI

Z uwagi na obecność dużej ilości dzieci, które łatwiej niż dorośli mogą ulec panice, alarmowanie ewakuacji powinno odbywać się wyłącznie przy pomocy ustalonych sygnałów. Nie należy dopuścić do wybuchu paniki, która w znacznym stopniu utrudnia akcję ratunkową. Szczegółowy plan ewakuacji znajduje się na każdym piętrze w budynku szkolnym. Uczniowie i nauczyciele zobowiązani są do zapoznania się i zgodnego z nim postępowania.

1. Alarm rozpoczyna się **trzema kolejnymi dzwonekami.**
2. Po usłyszeniu sygnału alarmowego nauczyciele prowadzący zajęcia w klasach rozpoczynają ewakuację zgodnie z ustaloną instrukcją. Nauczyciel określa jak uczniowie mają opuszczać klasę.
3. Uczniowie i nauczyciele sprawnie opuszczają sale lekcyjne. **Uczniowie nic ze sobą nie zabierają.** Nauczyciel staje obok drzwi, aby zapobiec ewentualnemu zakłóceniu porządku i opuszcza salę jako ostatni upewniając się, że nikt nie został w pomieszczeniu.
4. **Nauczyciele nie zamykają sal lekcyjnych, pozostawiają klucze w drzwiach. Uczący zabezpiecza dokumentację- dzienniki szkolne, zabierając je ze sobą.**
5. Dzieci opuszczają szkołę w szyku uporządkowanym-parami.
6. Pojedyncze osoby lub grupy ludzi należy kierować najbliższą drogą do wyjścia na zewnątrz, zgodnie z umieszczonymi w placówce znakami.
7. Nie wolno zatrzymywać się ani poruszać się w kierunku przeciwnym do ewakuacji.
8. Nie wolno podejmować prób przyspieszenia schodzenia poprzez popychanie lub wyprzedzanie.
9. W stosunku do osób ulegających panice należy użyć przymusu fizycznego.
10. Należy zachować ciszę i spokój tak, aby polecenia zespołu ewakuacyjnego były

- słyszalne.
11. Zarówno przed ogłoszeniem ewakuacji, jak i w jej trakcie należy przygotować drogi ewakuacyjne poprzez ich otwarcie i zabezpieczenie, sprawdzając przy tym, czy nie są one zablokowane i czy są one wolne od dymu.
 12. Jeśli droga ewakuacyjna jest zadymiona, należy natychmiast otworzyć lub wybić okna znajdujące się w pobliżu, aby wypuścić dym i zapewnić dostęp świeżego powietrza. Drzwi do pomieszczeń, z których przenika dym szczelnie zamknąć. Przy zadymieniu należy poruszać się wzdłuż ścian, aby nie stracić orientacji i kierunku, w pozycji pochylonej, z ustami zasłoniętymi chusteczką.
 13. W wypadku ogłoszenia alarmu dla szkoły w czasie przerwy, ewakuację klas prowadzą nauczyciele, którzy mieli prowadzić zajęcia z daną klasą.
 14. Jeśli wewnętrzne schody są objęte ogniem lub są bardzo zadymione, ewakuację przez okna prowadzi za pomocą drabin i innego sprzętu Straż Pożarna. We wszystkich przypadkach ratowania przez okna należy szczelnie zamykać wszystkie drzwi i pozostałe okna w pomieszczeniu w celu zapobiegania przeciągom wzniesającym ogień.
 15. Po wyprowadzeniu uczniów na zewnątrz budynku nauczyciele odpowiedzialni za przeprowadzenie ewakuacji klas winni osobiście sprawdzić stan klasy na podstawie imiennej listy z dziennika.
 16. W przypadku stwierdzenia nieobecności jakiegoś ucznia, nauczyciel natychmiast zgłasza ten fakt dowódcy akcji ratowniczej przez Dyrektora szkoły lub inną osobą prowadzącą ewakuację. **Samowolne oddalenie się dzieci jest zabronione.**
 17. Jako miejsce wyprowadzenia uczniów ustala się plac za szkołą (Gminne Centrum Edukacji Komunikacyjnej).
 18. Każdy nauczyciel opiekuje się uczniami klasy, z którymi w danym momencie prowadzi lekcje, aż do odwołania alarmu.

 19. W przypadku przybycia jednostek Straży Pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, osoba kierująca jej przebiegiem zobowiązana jest do złożenia krótkiej informacji o jej przebiegu, a następnie podporządkowania się dowódcy przybyłej jednostki ratowniczej.

2. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W CZASIE ZAGROŻENIA TERRORYSTYCZNEGO.

Podstawa prawna:

1. *Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 roku o działaniach antyterrorystycznych (Dz. U. poz. 904).*
2. *Uchwała nr 252 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie „Narodowego Programu Antyterrorystycznego na lata 2015–2019” (M.P. z 2014 r. poz. 1218).*

Tryb postępowania:

Przygotowania do ataku terrorystycznego, zarówno te prowadzone przez grupy/organizacje terrorystyczne, jak i pojedynczych sprawców, zawsze realizowane są w tajemnicy, a sygnały o grożącym niebezpieczeństwie są zwykle mało dostrzegalne dla otoczenia. Dlatego zawsze warto być czujnym, zwłaszcza w miejscach w których znajduje się duża liczba osób, czyli potencjalnych ofiar terrorystów (np.: instytucje użyteczności publicznej - szkoły, urzędy, przychodnie itp., centra handlowe, miejsca organizacji imprez masowych, czy uroczystości religijnych).

W celu uniknięcia niebezpieczeństwa należy bacznie obserwować otoczenie, zwracając szczególną uwagę na nietypowe zachowania osób lub przedmioty/pakunki pozostawione bez nadzoru w miejscach publicznych.

I. Działania przygotowawcze:

1. W szkole osobą odpowiedzialną za zabezpieczenie osób i mienia przed zagrożeniem atakiem terrorystycznym jest Dyrektor Szkoły.
2. Dyrektor Szkoły ustala sygnał alarmu na wypadek:
 - 1) w sytuacji zagrożenia incydem bombowym,
 - 2) w sytuacji wtargnięcia na teren szkoły uzbrojonego napastnika/terrorysty.
3. Ustalony sygnał alarmu znany jest wszystkim uczniom, nauczycielom i pracownikom szkoły.
4. Dyrektor Szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za nadzór działań w zakresie bezpieczeństwa.
5. Dyrektor Szkoły wraz z osobą odpowiedzialną za nadzór działań w zakresie bezpieczeństwa tworzy procedurę postępowania w sytuacji zagrożenia atakiem terrorystycznym i zapoznaje z nią wszystkich członków społeczności szkolnej).
6. Dyrektor Szkoły wraz z osobą odpowiedzialną za nadzór działań w zakresie bezpieczeństwa opracowuje plan bezpiecznej ewakuacji i wskazuje kogo w pierwszej

kolejności należy powiadomić o zagrożeniu oraz kto (personalnie) jest odpowiedzialny za powiadomienie odpowiednich służb.

7. Dyrektor Szkoły organizuje ćwiczebne alarmy terrorystyczne, po to, aby wyrobić nawyk odpowiedniego zachowania się wszystkich członków społeczności szkolnej w sytuacji zagrożenia atakiem terrorystycznym.
8. Dyrektor Szkoły co najmniej raz w semestrze organizuje szkolenie wraz z prezentacją multimedialną dla nauczycieli i pracowników szkoły oraz uczniów i ich rodziców przypominające zasady zachowania w sytuacji zagrożenia atakiem terrorystycznym.
9. Dyrektor Szkoły wraz z osobą odpowiedzialną za nadzór działań w zakresie bezpieczeństwa określa newralgiczne punkty/miejsca w szkole i tworzy procedury zabezpieczenia ważnych dla szkoły dokumentów/danych w sytuacji zagrożenia atakiem terrorystycznym.
10. Osoba odpowiedzialna za nadzór działań w zakresie bezpieczeństwa przeprowadza rutynowe kontrole miejsc, w których można bez zwracania na siebie uwagi podrzucić różne przedmioty (np. szatnia, toalety, sekretariat itp.).
11. Pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatki schodowe, toalety, piwnice, szatnie itp.) oraz najbliższe otoczenie budynku sprawdzają i przeszukują osoby wskazane przez Dyrektora Szkoły i/lub osobę odpowiedzialną za nadzór działań w zakresie bezpieczeństwa.

II. Ogólne zasady postępowania:

1. W przypadku zauważenia niepokojących sytuacji, które mogą świadczyć o zagrożeniu (nietyczne zachowania osób nieadekwatne do sytuacji i okoliczności; teczki, paczki, pakunki pozostawione bez opieki; podejrzany wygląd lub zawartość otrzymanej przesyłki; samochody, zwłaszcza dostawcze, pozostawione w nietypowych miejscach) należy:
 - 1) powiadomić Dyrektora Szkoły/Wicedyrektora lub jeśli nie ma takiej możliwości bezpośrednio służby ratownicze,
 - 2) zgłosić ten fakt na numer alarmowych 112,
 - 3) powiadomić Policję, Straż Miejską lub Straż Pożarną.
2. W przypadku jakichkolwiek podejrzeń wskazujących na możliwość wystąpienia zagrożenia atakiem terrorystycznym (podłożenia ładunku wybuchowego w pomieszczeniu, otrzymania podejrzanej przesyłki – zdeformowanej, tłustej, z wystającymi kabelkami itp., zauważenia podejznanego pakunku, podłożenia ładunku wybuchowego w samochodzie) należy bezzwłocznie zgłosić ten fakt:
 - 1) na numer alarmowy 112,
 - 2) na numer alarmowy Policji 997,
 - 3) powiadomić Dyrektora Szkoły/Wicedyrektora.

3. W przypadku uzyskania nawet niepotwierdzonej informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego w obiekcie użyteczności publicznej, jakim jest szkoła należy natychmiast:
 - 1) zadzwonić na numer alarmowy 112
 - 2) powiadomić Policję.
4. Zgłaszając informację o zagrożeniu należy podać następujące dane:
 - 1) adres szkoły/miejsca, którego zdarzenie dotyczy,
 - 2) swoje imię, nazwisko i numer telefonu,
 - 3) okoliczności zdarzenia (możliwie dokładny opis miejsca i podejrzanych osób, przedmiotów i/lub zjawisk, np. pojawiające się nagle u wielu osób podrażnienia oczu i dróg oddechowych, dziwny zapach itp..
5. W żadnym wypadku nie należy:
 - 1) rozpowszechniać informacji o podejrzeniu/zagrożeniu, aby nie powodować paniki,
 - 2) nie próbować obezwładniać podejrzanych osób (należy je dyskretnie obserwować i starać się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących ich wyglądu i zachowania, aby móc te informacje przekazać odpowiednim służbom).
6. W przypadku stwierdzenia:
 - 1) podłożenia ładunku wybuchowego - należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem i zadzwonić na numer alarmowy 112 lub na Policję,
 - 2) otrzymania podejrzanego przesyłki - należy położyć ją na gładkiej powierzchni i oddalić się na odległość minimum 10 m, przesyłki nie wolno ścisnąć ani deformować,
 - 3) zauważenia podejrzanego pakunku - nie należy go dotykać, przesuwac ani podnosić,
 - 4) podłożenia ładunku wybuchowego w samochodzie - należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem.
7. Zalecane środki ostrożności:
 - 1) nie przyjmować od obcych żadnych pakunków,
 - 2) nie pozostawiać swoich rzeczy/bagażu bez opieki,
 - 3) pamiętać, że każdy przedmiot, z którego wystają przewody, wydobywa się gaz, płyn, zapach, dźwięk, wysypuje się proszek, albo został pozostawiony (co widzieliśmy) przez szybko oddalającą się osobę, wrzucony do pomieszczenia lub pojazdu powinien być uznany za podejrzany,
 - 4) podejrzanych pakunków nie wolno dotykać ani tym bardziej przemieszczać,
 - 5) w pobliżu podejrzanych pakunków nie używamy telefonów komórkowych, odbiorników fal radiowych i tym podobnych urządzeń, które mogą stać się zapalnikami urządzenia wybuchowego,
 - 6) w każdej sytuacji starać się zachować spokój, nie wpadać w panikę i nie wywoływać paniki.

III. Zasady postępowania w sytuacji zagrożenia incydem bombowym.

1. Informacji o zagrożeniu incydem bombowym (uzyskanych z jakiegokolwiek źródła) nigdy nie wolno lekceważyć.
2. Po uzyskaniu informacji o zagrożeniu incydem bombowym bezzwłocznie należy o tym fakcie powiadomić Dyrektora/Wicedyrektora Szkoły lub jeśli nie ma takiej możliwości - bezpośrednio służby ratownicze (numer alarmowy 112 lub bezpośrednio Policję).
3. Dyrektor Szkoły lub inna upoważniona do tego osoba uruchamia ustalony na wypadek ataku bombowego w szkole sygnał alarmowy i powiadamia odpowiednie służby (numer alarmowy 112 lub bezpośrednio Policję).
4. Po usłyszeniu alarmu lub uzyskaniu informacji o ładunku wybuchowym, jeśli dokładnie wiadomo, gdzie ten ładunek się znajduje, należy jak najszybciej oddalić się ze strefy zagrożonej wybuchem.
5. Do czasu przyjazdu Policji lub innych służb ratowniczych Dyrektor Szkoły i/lub upoważnione do tego osoby starają się w miarę istniejących możliwości zabezpieczyć zagrożone miejsca, zachowując elementarne środki ostrożności, tak, aby nie narażać siebie i innych osób.
6. W przypadku incydem bombowego, przy braku konkretnej informacji o miejscu podłożenia bomby, wszyscy pracownicy szkoły powinni sprawdzić swoje miejsca pracy i ich bezpośrednie otoczenie w celu odnalezienia przedmiotów nieznanego pochodzenia (należy pamiętać, że podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać).
7. Dyrektor Szkoły zarządza ewakuację i wskazuje osoby odpowiedzialne za kierowanie akcją ewakuacyjną do czasu przyjazdu Policji lub innych służb ratowniczych.
8. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy niezwłocznie udać się do wyjścia wskazanego przez osobę/osoby wyznaczone przez Dyrektora Szkoły do kierowania akcją ewakuacyjną.
9. Niezależnie od uruchomienia ustalonego na wypadek ataku bombowego w szkole sygnału alarmowego, osoby, które uzyskały wiedzę o obecności na terenie szkoły ładunku wybuchowego w miarę możliwości informują o tym fakcie wszystkich (lub jak największą ilość osób) przebywających w pobliżu miejsca zagrożenia, jednocześnie starając się nie wzbudzać paniki.
10. Po przybyciu Policji lub innych służb ratowniczych, to funkcjonariusze tych służb przejmują kierowanie akcją ewakuacyjną i/lub ratunkową i należy bezwzględnie wykonywać ich polecenia.

IV. Zasady postępowania w sytuacji wtargnięcia na teren szkoły uzbrojonego napastnika/terrorysty.

1. Osoba, która zauważy/uzyska informację o obecności na terenie szkoły uzbrojonego napastnika, jeśli ma taką możliwość:
 - 1) uruchamia alarm (rodzaj sygnału alarmu jest znany wszystkim uczniom, nauczycielom i pracownikom szkoły) w miejscu najbliższym miejsca, w którym znajduje się świadek wtargnięcia napastnika,

- 2) zawiadamia 112 lub Policję,
- 3) zawiadamia Dyrektora Szkoły, pracowników sekretariatu lub inny pracowników szkoły, tak, aby nie wzbudzać paniki.
- 4) po usłyszeniu sygnału alarmowego oznajmającego atak napastnika (strzały, wybijane szyby, krzyki itp.) należy:
 - a) zachować absolutną ciszę,
 - b) nie próbować uciekać ani walczyć,
 - c) pozostać w pomieszczeniu, w którym dotarła do nas informacja (alarm) o ataku,
 - d) zamknąć drzwi wejściowe do pomieszczenia od wewnątrz i je zabarykadować (szafkami, stołami, krzesłami itp.),
 - e) odsunąć się od drzwi i okien, tak aby nie pozostawać na linii ewentualnego strzału,
 - f) położyć się na podłodze i czekać na przyjazd Policji,
 - g) jeśli to możliwe – jednocześnie zawiadomić Policję lub 112 podając jak najwięcej szczegółów, dotyczących zdarzenia.
2. Po przybyciu Policji lub innych służb ratowniczych, to funkcjonariusze tych służb przejmują kierowanie akcją ewakuacyjną i/lub ratunkową i należy bezwzględnie wykonywać ich polecenia.

V. Zasady postępowania w sytuacji zakładniczek /zachowania się wobec terrorysty (napastnika).

1. Nie uciekać!
2. Nie stawiać oporu!
3. Nie walczyć!
4. Jeśli to możliwe starać się unikać dłuższego kontaktu wzrokowego z terrorystą.
5. Nie odwracać się tyłem do terrorysty.
6. Wykonywać polecenia terrorysty, nie dyskutować, przemyśleć swoje odpowiedzi.
7. Starać się nie zwracać na siebie uwagi (nie zadawać terrorysty zbyt wielu pytań, nie obrażać, nie prowokować itp.).
8. Zachować spokój.
9. Zawsze pytać o pozwolenie, np. na pójście do toalety, wstanie, otworzenie torby, zażycie leków itp.).
10. Spełniać żądania terrorystów (np. oddać przedmioty osobiste, dokumenty itp.).
11. Jeśli to możliwe usunąć/wyrzucić niepostrzeżenie oznaki zajmowanej pozycji zawodowej (np. identyfikatory), które mogłyby powodować agresję terrorysty.
12. Pamiętać, że wśród zakładników może znajdować się współpracownik terrorysty.
13. Staraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących napastników/porywaczy, terrorystów i otoczenia.

VI. Zasady postępowania w trakcie operacji antyterrorystycznej.

1. Nie uciekać z miejsca zdarzenia, nie wykonywać gwałtownych ruchów, żeby nie zostać uznanym za terrorystę.
2. Położyć się na podłodze, znaleźć najbliższą osłonę (krzesło, biurko, szafa itp.), trzymać ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy.
3. Nie próbować pomagać, nie atakować terrorystów.
4. Słuchać poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddać się jej działaniu nawet jeśli będzie gwałtowne.
5. Nie zadawać pytań, nie dyskutować.
6. Nie wolno trzeć oczu w przypadku użycia przez Policję granatów łzawiących.
7. Po wydaniu polecenia wyjścia – jak najszybciej opuścić pomieszczenie, nie zatrzymywać się (np. w celu zabrania rzeczy osobistych).
8. Odpowiadać na wszystkie pytania funkcjonariuszy, które mają potwierdzić naszą tożsamość i wykluczyć nas z grona podejrzanych (terrorystów, współpracowników terrorystów).
9. Starać się zachować spokój, nie panikować w czasie akcji antyterrorystycznej.
10. Pamiętać, że wszystkie czynności prowadzone przez grupę antyterrorystyczną, podejmowane są dla naszego bezpieczeństwa.

Więcej informacji na temat zasad bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia atakami terrorystycznymi dostępne jest na stronie: **www.antyterroryzm.gov.pl**

Spis procedur:

I PROCEDURY INTERWENCYJNE WOBEC DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONEJ UZALEŻNIENIEM

- 1. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.**
- 2. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel (pracownik szkoły) podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.**
- 3. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.**
- 4. Procedura postępowania w przypadku gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.**
- 5. Procedura postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze.**

II PROCEDURY INTERWENCYJNE W SYTUACJI ZAISTNIENIA PRZEMOCY, KRADZIEŻY I NISZCZENIA MIENIA

- 1. Procedura postępowania w przypadku agresji słownej ucznia.**
- 2. Procedura postępowania nauczyciela, gdy dziecko jest ofiarą przemocy w szkole.**
- 3. Procedura postępowania nauczyciela, gdy dziecko jest sprawcą przemocy w szkole.**
- 4. Procedura postępowania w przypadku samookaleczania ucznia.**
- 5. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży, wymuszania pieniędzy lub przedmiotów wartościowych oraz niszczenia mienia przez ucznia.**
- 6. Procedury na wypadek wystąpienia cyberzagrożenia (dostęp, rozpowszechnianie treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych, upublicznianie wizerunku bez zgody, podszywanie się pod inne osoby, obrażanie w Internecie)**
- 7. Procedura w sytuacji posiadania, użycia niebezpiecznego narzędzia przez ucznia.**

III. PROCPOSTEPOWANIA W PRZYPADKU WAGARÓW UCZNIĄ

IV. PROCEDURY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA

- 1. Instrukcja alarmowa i ewakuacji na wypadek pożaru lub innego zagrożenia.**
- 2. Procedura postępowania w czasie zagrożenia terrorystycznego.**